

Klockarboställen.

Kungl. Maj:t begär kyrkomötets godkännande av de av årets riksdag antagna ändringarna beträffande ändrad disposition av klockarboställena m. m., avseende en definitiv avveckling av naturaavlöningsystemet för klockare och organister samt regler för boställenas framtida förvaltning, och rörande ändringar i boställsordningen.

Propositionen bifölls.

Under debatten framhöll prof. Nygren i Lund behovet av bättre ekonomiska villkor för klockare och organister.

Med denna frågans lösning sammanhänger den betydelsefullare om slutlig och allmän reglering av kyrkomusikernas avlöningsförhållanden. Man må hoppas att den initiativkraftiga ecklesiastikministern skall kunna föra också den till sin definitiva lösning.

Nytryck av Gustav Vasa-biblen.

På Malmö Ljustrycksanstalt har i år utgivits i facsimil Gustav Vasas bibel av år 1541. En oerhörd omsorg har nedlagts på reproduceringen, som åstadkommits genom speciell fotostatering av ett original exemplar i Lunds universitetsbibliotek, varefter ljustryck tagits av de fotostatiska negativen.

Gustav Vasas bibel är vår första svenska bibelöversättning, som vore värd ett särskilt kapitel. Här kunna vi endast ingå på den typografiska och konstnärliga sidan av arbetet. Tryckare var Jörgen Richolff d. y. från Lübeck, som tryckt Nya Testamentet 1526 under sitt första uppehåll i Sverige. År 1539 återkom han till Stockholm efter en längre tids vistelse i Tyskland. Sättningen började redan 1539 och avslutades 1541, då den distribuerades och då Richolff återvände till Lübeck, där han dog 1573.

Vår första tryckta bibel är en vacker foliant på 762 blad. Till tryckningen importerades från Lübeck särskilda stilar, vilka voro nya i Sverige på den tiden: vackra schwabackstyper för texten, sirliga frakturtyper för rubriker och rika anfanger i fraktur och renäsansstil.

Folianten prydes med ett antal träsnitt, vilka också importerades från Tyskland. Titelbladet består av ett stort träsnitt framställande en portal samt Kristus på korset av Georg Lemberger. Detta träsnitt utfördes ursprungligen för Missale Praegense och användes sedan till Luthers översättning av Gamla Testamentets första del (1532). Utom detta vackra blad finnas 60 mindre träsnitt. Av stort intresse äro de två framställningarna av Josua och av Job. De äro de enda kända resterna av en serie bibelbilder till en försvunnen sachsisk bibelöversättning.

Bilderna till Gamla Testamentet härstamma från Cranach och hans medhjälpare; några smärre träsnitt äro utförda av monogrammisten MB, vars person forskningen ännu icke kunnat fastställa. Dessutom äro 9 bilder, som lånats från Lybeckbibeln 1533—34, av en mecklenburgsk konstnär, Erhard Altdorfer. Illustrationerna till Nya Testamentet äro också lån: korsfästelsebilden av signaturen DS, en okänd mästare i Basel; andra bilder äro signerade av monogrammisten MB samt av Cranach, Erhard Altdorfer m. fl. De kraftfullare träsnitten till Uppenbarelseboken äro utförda av signaturen MB efter Georg Lembergers bilder till det tyska Nya Testamentet 1524.

Till den vackra facsimileringen, vars utförande är höjt över allt beröm, följer en kort uppsats av Isak Collijn. Man kan ifrågasätta, om icke denna artikel hade verkat mindre främmande om den bifogats som ett löst häfte. En läsare kan icke undgå att störas av det plötsliga avbrottet från de högtidliga och med stor konstfärdighet nedsmutsade sidorna av bibeltrycket till den moderna bladen med nya typer. Collijns uppsats är emellertid ytterst intressant och instruktiv.

Upplagan har begränsats till 150 ex., och även priset — 150:— kr. — har förläggaren i någon mån lyckats begränsa. Det är en glädje för alla vänner av gedigen svensk bokkonst att Gustav Vasabibeln har kunnat utgivas på detta förstklassiga sätt.

Bengt Cnattingius.

Leufstabruksdagarna för Kyrkomusik och Kyrkokonst 14—16 okt. 1938.

Denna sammankomst mellan representanter för kyrkokonsten inom olika grenar torde vara den första i sitt slag. Att intresset var stort framgår därav att det till ett 50-tal begränsade deltagareantalet på ganska kort tid fulltecknades. Här samlades representanter för olika grupper inom kyrkokonsten: konsthistoriker, arkitekter, restauratörer, kyrkliga textilkonstnärer, orgelbyggare, organister och de av dessa ting särskilt berörda, prästerna samt en del intresserade. Initiativet till denna samling i Leufstabruk utgick från Stockholm med dr Einar Erics i spetsen. Dagarna fick sin närmare utformning sedan Sällskapet Kyrkosångens Vänner i Ärkestiftet fick ställa sig som inbjudare. För programmets genomförande svarade dr Erics, kyrkoherde Torsten Lind, Leufstabruk samt domkyrkoorganisten Henry Weman, Upsala (ordf. i Ärkestiftets K.S.V.).

Omramningen var den bästa tänkbara. Det gamla Leufstabruk erbjuder ju i hela sin yttre anläggning en vilsam plats av sällsynt